

NORGES HØYESTERETT

Den 1. august 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Noer og Arntzen i

HR-2017-1504-U, (sak nr. 2017/1011), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Anders Flatabø)

mot

Staten v/Domstoladministrasjonen

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder krav om erstatning fra staten for sakskostnader som følge av angivelig feil som skal ha fått virkning for en avgjørelse, jf. tvisteloven § 20-12.
- (2) Saken har sin bakgrunn i et søksmål som A anla mot staten v/Justis- og beredskapsdepartementet. I dette søksmålet krevde hun utbetaling av det beløpet som Oslo politidistrikt hadde mottatt ved salg av en beslaglagt bil som A hevdet å være den reelle eier av. Hun krevde også å bli tilkjent en skjønsmessig erstatningssum for salg av bilen til underpris.
- (3) Til å føre saken for seg engasjerte A advokat Per Danielsen. Søksmålet førte ikke fram. Ved Oslo tingretts dom 17. mars 2014 ble staten v/Justis- og beredskapsdepartementet frifunnet, og A ble dømt til å betale 50 380 kroner i sakskostnader. Retten la blant annet vekt på at kravet var foreldet, og at det ikke var bevist at hun eide bilen. A anket ikke denne dommen.
- (4) Etter tingrettens dom oppstod det uenighet mellom A og advokat Danielsen om det økonomiske oppgjøret dem i mellom. A krevde blant annet at retten i medhold av tvisteloven § 3-8 fastsatte Danielsens salær. Tingretten fastsatte salæret til 175 000 kroner.
- (5) Advokatfirmaet Danielsen & Co. AS reiste på sin side søksmål mot A med krav om oppgjør for ubetalt salær. A svarte med å fremme motkrav basert på krav om erstatning for uaktsom juridisk rådgivning i forbindelse med søksmålet mot staten v/Justis- og beredskapsdepartementet.

(6) Oslo tingrett avsa 14. oktober 2015 dom med slik domsslutning:

- "1. A er frifunnen i kravet om å betale kr 88 230 til Advokatfirmaet Danielsen & Co AS.
2. Advokatfirmaet Danielsen & Co AS er dømd til å betale kr 83 493 til A innan to veker frå forkynning.
3. Advokatfirmaet Danielsen & Co AS er frifunnen for kravet om å betale kr 50 380 til A.
- [...]
5. Advokatfirmaet Danielsen & Co AS er dømd til å betale kr 237 406,50 i sakskostnader til A.
- [...]
7. A er dømd til å betale kr 20 120 i sakskostnader til Tryg Forsikring AS."

(7) Advokatfirmaet Danielsen & Co. AS anket dommen til Borgarting lagmannsrett. A innga avledet anke. Borgarting lagmannsrett avsa 15. november 2016 dom med slik slutning:

"I ankesaken del 1:

Kravet:

1. A dømmes til å betale Advokatfirmaet Danielsen & Co. AS 88 230 – åttiåttetusentohundreogtretti – kroner innen to uker fra forkynnelse av dommen med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 10. mai 2014 til betaling skjer.

Motkravet (på 83 493 kroner):

2. Advokatfirmaet Danielsen & Co AS frifinnes for kravet fra A.

Den avledete anken/motkravet (på 50 830 kroner):

3. Den avledete anken forkastes.

For alle kravene:

4. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A til Advokatfirmaet Danielsen & Co. AS 164 220 – etthundreogsekstifiretusentohundreogtjue – kroner innen to uker fra forkynnelse av denne dommen.
5. I sakskostnader for tingretten betaler A til Advokatfirmaet Danielsen & Co. AS 180 000 – etthundreogåttitusen – kroner innen to uker fra forkynnelse av denne dommen.

[...]"

(8) A anket dommen til Høyesterett. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 3. mars 2017 ble anken ikke tillatt fremmet, jf. tvisteloven § 30-4.

(9) A har ved skriv 6. juni 2016, i medhold av tvisteloven § 20-12, fremsatt krav mot staten v/Domstoladministrasjonen. Kravet begrunnes med at A tapte ankesaken om erstatningsansvar mot Advokatfirmaet Danielsen & Co. AS fordi Borgarting lagmannsrett uriktig valgte å vurdere friststart for det aktuelle erstatningskravet mot staten etter foreldelsesloven § 3 i stedet for etter foreldelsesloven § 9. Feil valg av hjemmel var helt

avgjørende for sakens utfall, da det med utgangspunkt i § 3 kunne anføres å være prosedabelt å ta ut stevning. Det foreligger en ubetinget feil og lagmannsretten er vesentlig å bebreide. Vilkårene i domstoloven § 200 tredje ledd er oppfylt, idet lagmannsretten forandret tingrettens avgjørelse om ansvar for advokat Danielsen.

(10) Det er nedlagt slik påstand:

- "1. Staten v/Domstoladministrasjonen plikter å betale til A idømte saksomkostninger i søksmål mot Advokatfirmaet Danielsen & Co AS (org. nr. 983 952 232) med kr. 164.220 for lagmannsretten med tillegg av lovens renter fra 29. november 2016 og kr. 180.000,- med tillegg av lovens renter fra 28. oktober 2015.
2. Staten v/Domstoladministrasjonen plikter å betale til A egne saksomkostninger i søksmål mot Advokatfirmaet Danielsen & Co AS (org. nr. 983 952 232) med kr. 237.406,50,- med tillegg av lovens renter fra 28. oktober 2015 og kr. 191.812,50 med tillegg av lovens renter fra 29. november 2016.
3. A tilkjennes omkostninger ved klagen."

(11) *Staten v/Domstoladministrasjonen* har inngitt tilsvaer, og påstår prinsipalt saken avvist under henvisning til at vilkårene for å kreve erstatning etter domstoloven § 200 tredje ledd ikke er oppfylt. Erstatningskravet er i realiteten en omkamp om den rettskraftige avgjørelsen fra lagmannsretten. De forholdene som anføres som grunnlag for kravet må angripes ved anke, og ikke i et etterfølgende søksmål mot staten for samme forhold når anken ikke fører fram.

(12) Subsidiært er det anført at det uansett ikke foreligger noe ansvarsgrunnlag. Det er ikke tale om klart uforsvarlig rettsanvendelse, og vilkåret om at retten er vesentlig å bebreide er ikke oppfylt. Det foreligger heller ingen merkostnader som kan kreves erstattet, og derfor heller ikke noe økonomisk tap.

(13) Det er nedlagt slik påstand:

- "1. Prinsipalt: Saken avvises.
2. Subsidiært: Staten ved Domstoladministrasjonen frifinnes."

(14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(15) Tvisteloven § 20-12 første ledd inneholder følgende bestemmelse om statens ansvar for en parts saksomkostnader:

"En part som er påført saksomkostnader på grunn av feil ved rettens behandling av saken, kan kreve tapet erstattet av staten dersom feilen

a) ubetinget skal tillegges virkning etter § 29-21 annet ledd bokstav b eller etter bokstav d fordi parten ikke var lovlig innkalt, eller

b) skyldes at retten er vesentlig å bebreide."

(16) I denne saken er kravet begrunnet i at lagmannsrettens dom har fått et uriktig utfall fordi lagmannsretten anvendte uriktig bestemmelse i foreldelsesloven om friststart, jf. § 20-12 første ledd bokstav b. For slike tilfeller fastsetter § 20-12 andre ledd at "[e]r partens saksomkostnader påført ved at feilen har fått virkning for en avgjørelse i saken, må også

vilkårene i domstoloven § 200 tredje ledd være oppfylt".

- (17) Etter domstoloven § 200 tredje ledd forutsetter statens ansvar at den avgjørelsen som eventuelt kan utløse erstatningsansvar er opphevet, forandret eller bortfalt med den virkning at rettidig anke mot avgjørelsen ikke kunne tas under behandling eller avgjøres. Et fjerde alternativ er at tjenestemannen ved dom er kjent skyldig i straffbart forhold ved avgjørelsen.
- (18) I denne saken er ingen av disse vilkårene oppfylt. Når kravet rettes mot en angivelig feil ved lagmannsrettens dom, er det ikke tilstrekkelig at tingrettens dom ble forandret.
- (19) Kravet blir etter dette avvist, jf. HR-2016-2195-S.
- (20) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Kravet avvises.

Ragnhild Noer
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: